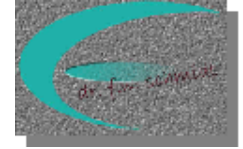

Reacties:

f.w.schmidt77@kpn.mail

Histo-visie

De Engelsen komen

Bronnen

F. Pereboom e.a., *Uit de geschiedenis van Hasselt* (Kampen 1982) 139.

Zwolsche Courant van 2 oktober 1799.

J. Rosendaal, *Het Oranjecomplot. De strijd om Nederland in 1799* (Meppel 2025).

G.J. van Kolmeschate e.a., *Zwartsluis tot 1800. 'Een groot en deftig dorp'* (Kampen 1991) 75.

Voorgeschiedenis

In 1795 vielen de Fransen De Republiek binnen. De stadhouder vluchtte met zijn gezin naar Engeland. Voor Willem V was het een verademing. Eindelijk was hij verlost van een last op zijn schouders. Besturen viel hem zwaar.

Zijn zoon, de latere koning Willem I, dacht er

van dat jaar vond de Brits-Russische expeditie naar Noord-Holland plaats.

Twijfelachtige successen

Op de dag van de landing viel de Bataafse vloot in handen van de geallieerden. Op land boekten ze enkele overwinningen. Op 10 september werd Alkmaar

gang te zetten was de later koning Willem I meegereisd. De liefde voor Oranje moest tot spontane opstootjes leiden. Helaas bleek al snel dat die veronderstelde liefde in Holland niet zo groot was. De zoon van de stadhouder was helemaal niet populair en dus ook niet geliefd.

Tegenslag

Na een paar overwin-

anders over. Hij wilde zich niet neerleggen bij het verlies van Holland. In 1799 kreeg hij een kans. Op 27 augustus

veroverd. Het doel was Amsterdam. Na de val van deze stad hoopte men op een volksofstand, Om die in

ningen volgde op 19 september de Slag bij Bergen. De Frans-Bataafse verdedigers slaagden daarbij de geallieerden te

verslaan.

Zondag 29 september doemt in de haven Genemuiden het beurtschip van Hasselt op. De schipper Arend van Dingstee heeft zich zes dagen eerder aan de voor de kust van de Zuyderzee patrouillerende Engelsen overgegeven. Nu verschijnt hij met zijn schip – dat van geschut is voorzien – voor Genemuiden. Aan boord heeft hij een Engelse officier en tien matrozen. De Engelsman eist de stad op in naam van Oranje. Hij verlangt dat op de toren de Oranjevlag gaat wapperen. Ook de vrijheidsboom dient te worden omgehakt. Dat is niet tegen dovensmansoren gezegd. De Genemuidenaars die niets met de Bataafse Republiek op hebben, voldoen graag aan de gestelde eisen. De Engelsen worden in het gemeentehuis door een niet echt enthousiast gemeentebestuur onthaald.

Zwartsluis

Aan de overkant van het Zwartewater was het strijken van de vlag en het hijsen van de Oranjevlag niet ontgaan. Twee burgemeesters de koopman Kiers en de

bakker Bakker staken over en betraden om één uur voorzien van oranje linten het stadshuis van Genemuiden. Zij willen ook de Oranjevlag van de toren laten wapperen, maar durven dat niet zonder rugdekking van de Engelsen. Een half uur later komt het gezelschap in Zwartsluis aan. Een groot feest breekt los. Er wordt geroepen Vivat Oranje en Oranje boven. Een uitgelaten stoet beweegt zich door Zwartsluis. Aan het hoofd ervan loopt de met de Oranjevlag zwaaiende Hermannes van Bruggen. De bij de Nieuwe Sluis opgerichte vrijheidsboom gaat tegen de vlakke.

Net voordat de stoet arriveert, is de Zwolse schipper Pouwel Uitwijck geschut. Hij kwam met zijn schip uit Blokzijl en wilde het Zwartewater opvaren. Aan boord drie kanonnen, vijf affuiten en munitie. De Zwartsluizigers gelastten hem aan te meren. Hetgeen Pouwel weigert. Hij vaart – achtervolgd door een jachtje – richting Hasselt. Daar wordt hij ingehaald en gesommeerd terug te keren. Pouwel ziet maar één oplossing hij zet zijn schuit aan de grond. De

achtervolgers trekken het schip vlot en de boten keren terug naar Zwartsluis waar de Engelsen zich over het wapentuig ontfermen. Het enthousiasme van de bevolking is niet meer te stuiten. In hun overmoed roepen ze dat ze de volgende dag hun pijlen op Hasselt zouden gaan richten. Ook deze plaats moest Oranjegezind worden. En overmorgen zou dan Zwolle aan de beurt komen.

Hasselt

In Hasselt bevond zich al sinds zaterdag een 25 man tellend detachement van de Hatemmer Jagers. De stad heerste dan ook voorbeeldige rust. Zondagavond kwam daar nog een detachement van de Gewapende Burgermacht uit Deventer bij. Ook enige Zwollenaren o.l.v. luitenant-kolonel Queysen waren naar Hasselt getrokken. Een geduchte legermacht was het resultaat. De volgende maandagmorgen vroeg rukten deze eenheden versterkt met die uit Hasselt op naar Zwartsluis. De Engelsen blijken geen partij te zijn. Tien van hen alsmede de zichzelf tot admiraal uitgeroepen

Arend van Dingstee worden gevangengenomen. Twee Engelsen weten te ontsnappen. De wapens komen weer in handen van de Bataven. De krijgsgevangenen worden naar Zwolle afgevoerd. Dinsdag gevolgd door een man die een rol zou hebben gespeeld bij de ongeregelheden. Uiteindelijk moeten Van Dingstee, de Zwartsluizenaars Kiers en Bakker en nog twee Genemuidenaars zich voor departementaal gerechtshof in Kampen verantwoorden.

Engelse dreiging blijft

Toch is daarmee een dreiging van een nieuwe opstand niet helemaal weggenomen. Als voor de kust zich nogmaals een Engels schip laat zien, worden in Zwartsluis de oranjelinten weer tevoorschijn gehaald. Door woensdag en donderdag geschut naar Zwartsluis en Genemuiden over te brengen en zo'n 300 man daar te legeren, keert uiteindelijk de rust in beide plaatsen terug. Het optreden van de burgerwacht kreeg aan het eind van die week alle lof toegezwaid van de Overijsselse bestuurders

